

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 77. szék. Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa taktiky. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
---	---	---

Pre koho robí ľud?

Po celej krajine, vynímajúc Horniakov, zakončila sa už žatva. Na mnohých miestach už aj vymlátili čo Pán Boh požehnal. V tvrdej práci potil sa náš ľud od úsvitu do tmavej noci. A pre koho sa potil, pre koho pracoval? Nielen pre seba, aby mal čo do huby položiť, a mal čím zaodiť svoje utrúpené kosti, lež pracoval a jednostajne najviac pracuje pre druhých, ba pracuje pre celú krajinu. Darmo totiž kurily by sa vysoké komíny štátom subvencionovaných fabriek, keby ľud nepracoval a Boh nedal úrody, nebolo by chleba, bo z tých topaniek, ktoré robia vo fabriekach štátom hodne podporovaných, nikto sa nenasýti. U nás žiaľbohu nevšimajú si, za nič nemajú sedliaka, zabívajú na to, že sedliak pracuje pre celú krajinu.

Krvopotne pracuje naša sedlač, z jej práce ale najväčší užitek majú druhí. Pri pluhu, pri žatve, pri mlatbe lámu si hlavu naši hospodári či sa im toľko urodí, čo bude dosť na daň, na semeno, na najpotrebnejšie veci v domácnosti; zatiaľ ale vypasení burzianeri v cudzozemských kúpeľoch žijú si po veľkopánsky a špekulujú nad tým, koľko tisíc a millionov vyhrajú z krvopotnej práce ubohej sedlače.

Senzáli a hladní agenti ako kobyľky zaplavujú krajinu a keď vidia sedliaka krvopotne potiť sa pri žatve alebo pri mlatbe, od radosti vycierajú zuby a myslia si, len sa poť a pracuj mizerná sedlač, čím viac sa ty zdieraš a potíš, tým väčší ošoh máme z toho my. Tito ľudia ani neorú ani nesejú, predsa ale najväčší ošoh majú z krvopotnej práce sedliaka.

Pred senzálmi a hladnými agentami mohol by sa hospodár obrániť, keby chcel; tu príde ale štát, stolica, rychtár, notár, strážnik, pastier a kto vie ešte kto. Tito všetci žiadajú od sedliaka; a ponevác je už veľký taký poriadok, že čím viac kto robí a čím je chudobnejší, tým viac žiadajú od neho, nuž uvalujú naň vždy väčšie a väčšie farchy.

Na burze špekulujúci židovskí kapitalisti ani halierom neprispievajú ku verejným farchám a pri tom mrvia sa v millionoch ako v planých hrúškach. Predávajú a kupujú na statisíce metrických centov žita a kukurice, ačpráve im samým neurodilo sa ani zrnečka. Ba ešte aj také veci predávajú, akých vôbec niet. Cenu plodín ztlacia kedy sa im ľúbi a keď je zbožie tak lacné ako oni chcú, vtedy ho pokúpia na tisíce a tisíce metrických centov. Keď už shrabali ovocie krvopotnej práce ľudu, potom zas zdvihnú cenu obyčia. Derú z líšky dve kože. Vykoristujú, vyžierajú krvopotne pracujúcich hospodárov a zároveň aj troviace obecenstvo. Najpeknejšie je ale, že títo burzianerskí úžerníci od ich gšeftov ani haliera dane neplatia. Malý hospodár a na chatrný podiel pracujúci poľnohospodársky robotník ale z toho, čo sa mu urodí alebo čo mu za jeho prácu horko-ťažko vyčítajú a vymerajú, platiť musí na toľko strán, že ani nevie kde mu hlava stojí, Tento krušný stav pracujúceho chudobného ľudu nemôže dlho trvať.

Medzi všetkými politickými stránkami jedine kresťanská ľudová strana má v jej programme zreformovanie burzy a nadovšetko zakázanie špekulácii na papieri s plodinami. Za toto nadovšetko v záujme ľudu jednostajne bojuje kre-

stanská ľudová strana. Zreformovanie burzy je pravda osie hniezdo, bo v krajinskom sneme je viac židov ako treba a nachodia sa aj taki vyslancovia, ktorí alebo sami špekulujú na burze alebo sú židom celkom zviazaní, preto aj reforma burzy ťažko je k prevedeniu. Vzďor toho ale málo chybelo, že kresťanská ľudová strana uskutočnila tento bod jej programu a že reforma burzy prevedená bola a to pod vládou z koalície utvorenou. Liberálne politické živly aj z tej príčiny žiadaly si rozpadnutie koalície. Svrchovaný čas je teda, aby ľud nahliadol bez- žistné a nadovšetko hospodárom a robotníctvu blahonosné účinkovanie kresťanskej ľudovej strany. Pospolitý ľud náš pracovať má nielen rukami, lež aj s rozumom a kresťanskú ľudovú stranu podporovať má nadovšetko pri voľbách, aby čo možno najviac opravde kresťanských a ľudových ablegátov dostalo sa do krajinského snemu.

Ľud potrebuje obrany a ochrany a túto najde jedine u kresťanskej ľudovej strany. Ľud, tak hospodársky ako aj robotnícky, potrebuje obrany a ochrany, bo ako ho vyžierajú nadovšetko po žatve, to vidíme z nasledujúceho:

Do voľaktorej dediny, ani sa nikto nenazdá, príde hývať Aron alebo Šmuľo. Vezme do árendy dom, otvorí malý sklep, predáva všetko možné a nemožné, ešte aj pátričky a obrázky svätých pri tom ale aj senzaluje. Chodí v dedine a v okolí po gazdoch a kupuje zbožie. Šmuľo je zpočiatku chudobný a vyzná sa v tom, aby žiadnej porcie neplatil. Razom ale kúpi si dom, onedlho zas desať, dvadsať jočov gruntu. Jedným slovom, chudobný senzál Šmuľo, v krátkom čase stal sa boháčom. A z čoho? Z mozoľov ťažko, krvútno pracujúceho ľudu. Takéto obrazy jednostajne opakujú sa pred nami skoro po všetkých obciach. Tomu ale tiež treba koniec urobiť. Nepovolané, nevítané, dovandrované živly nech nebohatnú z toho, pri čom nepracovali. Mungovci ale a 48. neodvisliaci neoslobodia ľud od takých pijavíc. Za jedno preto, bo medzi nimi jest mnoho Áronov a Šmuľov a za druhé, bo sú títo ich najvernejší a najusilovnejší korteši pri voľbách. V tomto ohľade teda pracovitý ľud náš, proti ďalšiemu zdieraniu a vyžieraniu očakávať môže obrany a ochrany tiež len od kresťanskej ľudovej strany.

S každým dňom žijeme horšie časy. Rolníkom našim, keby aj dvakrát tolko urodilo sa na ich roľach ako v tomto roku, ťažko by padlo zaokryť všetky potreby, ktoré ich tlačia a ťarchy, ktoré na nich uvalujú, preto treba pracovať nielen rukami, lež aj s rozumom. Tento rozum ale káže našemu ľudu, aby vždy a všade verne pridržal sa kresťanskej ľudovej strany.

Ku 58. valnému shromaždeniu katolíkov Nemecka.

Napísal: Ján Bartos.

(Pokračovanie)

Jako každý rok, tak aj začiatkom tohoto mesiaca súčasnilo sa asi tridsať katolíkov Uhorska na valnom shromaždení nemeckých katolíkov v prestarom, krásnom, prekvitajúcom meste Mainz vydržiavanom.

Nie ale len my Uhria sme boli prítomní na valnom shromaždení katolíkov Nemecka. Boli tam i Rakušania, Švajciari, Francúzi, Taliani, Angličania, Belgičania, Holandi, zarovnak zastupiteľov svojich poslali tu katolíci zo Severnej a Južnej Ameriky, z Azie, Afriky, ba ešte aj z Austrálie.

A ozaj prečo? Lebo katolíci celého sveta sú prinútení uznať, že katolíci Nemecka organizovania katolíkov vedú na celom priestore spoločenského života, že v tomto ohľade každý učí sa môže od nich. Ba skutočne aj učí sa musí. Známe a vidíme tie tisíce nebezpečia, ktoré katolíctvu hrozia na každom priestore verejného života po celom svete. Proti týmto nebezpečenstvám je len jedna jediná obrana, totiž: zorganizovať sa na každom priestore verejného života spoločenského.

A v tomto ohľade dalo a dáva nám príklad katolíctvo Nemecka. Katolíkov Nemecka, na priestore politickom jedine organizácia učinila neodolateľne mohutných a silných, s ktorými nepriatelia a každá stránka vždy rátať musí: katolícka stránka centrum so svojimi 110 poslancami je tou najsilnejšou na sneme nemeckej ríše. Na poli spoločenskom so svojimi všeliakými spolkami všade bránia práva katolíkov, všade zabezpečujú patriaci im vplyv. Že je tomu tak, to skvele dokazuje i tohoročné v Mainzi vydržiavané valné shromaždenie, na jehož utvo-

rujúcom zasadnutí medzi prvými rečníkmi bol hlavný mešťanosta mesta Mainzu, ktorý je luterán a ktorý v mene mesta privítal medzi múrami mesta na ten čas shromaždených katolíkov Nemecka a cudzozemska. Kde že sme my ešte od toho? Keď valné shromaždenie katolíkov Uhorska vydržiava sa v Budapešti, hlavného a sídelného mesta hlavný mešťanosta, ktorý je ináč katolíkom, nedrží, nepovažuje si za hodné, aby medzi nás prťšiel. Čo sa ďalej hospodárskeho a sociálneho priestora týče, v tomto ohľade organizácia katolíkov Nemecka je naozaj doprosta podivuhodná. V ich spolkoch tak po mestach ako i v obciach spojené je stá a stá tisíce katolíkov, ktorí hospodárske otázky nie so zbraňou nenávisť, lež s láskou a to ktomu s prajným výsledkom, usilujú sa riešiť. Šestdesiat tisíc dospelých mužov, 981 organizácií pod zástavami, pri zvuku hudby tiahlo po uliciach mesta Mainzu dňa 6. augusta za úplné štyri hodiny v tej najväčšej horúčosti, aby svedectvo vydávali o svojej katolíckej organizácii. 220 riadnych a 230 osobitných, teda 450 vlakov a 80—90 lodí dovezlo v ten deň do Mainzu asi 300 tisíc katolíkov Nemecka.

Nie zvedavosť sohnala ta toto ohromné more ľudu, lež smelé vierovyznanie, podivuhodný vývin katolíckeho sebaapovedomia, pestovanie spoludržania, túžba za prevedením spoločenských, hospodárskych a sociálnych otázok a vôľa učenia sa.

Zvláštne pre to prišli do Mainzu — obetujú veľké peniaze a mnoho času — aby zadosť učinili svojej prísnej povinnosti, zasvätiť pamiatku na deň storočného narodenia nekďajšieho biskupa mesta Mainzu, svetochýrneho *Kettelera*, veľkého to ľudomila.

Veď myšlienky tohoto veľkého, energičného, ideálneho biskupa *Kettelera* byly tie, ktoré katolíkov Nemecka zobudily z ich hlbokého spánku. Tieto myšlienky dnes už žijú v dušiach, v srdciach millionov katolíkov a tak na poli spoločenskom, hospodárskom jako i politickom donášajú svoje hojné ovocie.

Bol on opravdovým priateľom ľudu. «Veľké priepaste spoločenstva — povedal on — treba prelomiť a vyrovať medzi chudobnými a bohatými panujúcu nenávisť.» Nakolko predbehol on svoj vek so svojimi predvidiacimi šlachet-

nými, sociálnymi myšlienkami, bo tieto slova hlásal on ešte v 40 ich rokoch minulého stololetia!

Na valnom shromaždení katolíkov Nemecka panovala ale nielen oduševnenosť katolíctva, lež bol tam i ohromný, mohútny, silný a sociálne pracujúci tábor Katolíckej Ľudovej Jednoty. Táto organizácia má tam dosiaľ 700.000 členov. Minulého roku rozdali medzi členami trinásť millionov spisov a sošitov, s týmito učili, vzdelávali ľud katolícky, rozširovali kultúru kresťanskú; na 3022 všeliakých shromaždeniach ale oduševňovali katolíkov ku spoludržaniu.

(Pokračovanie nasleduje.)

Politická dôslednosť.

Kto spatruje našu politiku a kto čo len z ďaleka zná jednotlivých politikov, ktorí uplatniť sa chcú v našom verejnom živote, bárs k tomu ani vedomosti ani charakteru nemajú: veru zhrozí sa nad pomerami a nad tými ľuďmi. Človek všade vidí mnoho nečestnosti, nedôslednosti a špiny. Dobromyseľný občan, ktorý bez kriku koná ťažké svoje povinnosti či oproti spoločnosti, či oproti štátu vo svojej naivnosti to si myslí, že tí páni ministri, na ktorých kráľ poveril spravovanie krajiny, Boh zná, akí čestní, pilní, svedomití, bezúhonní a vlasti oddaní mužovia sú, a hľa, zkúsenosť dokazuje, že i oni nie sú iní ako úradskí, ktorí iba za plat prevzali svoj úrad. Tých veru netlačí svedomie, keď ľud krajiny hynie a krivdy trpí. Zastupujú svoje úrady tí páni ministri zakaľ sú na vláde, potom však obdržia dobrú penziu a sadnú si ešte do mastnejších úradov, aké mali posiaľ.

Naivný človek, ktorý nemal príležitosť nahliadnuť, čo sa robí u nás za kulisňami politického divadla a nezná hercov tejto smutnohry, nazdáva sa, že ten alebo onen poslanec, Boh zná, aký hrdina je a ako svedomite koná svoje povinnosti. Keby sa ale bližšie obznámil s tými páni, veru by pokrútil hlavou a riekol by: «To som si nemyslel o tom pánovi. Nebol bych veril, že naši poslancovia i na to sú k dostaniu.»

Nie všetci, iba mnohí sú takí. Lež i to postačí, aby sme sa zhrozili nad týmto zjavom. Tam máme na príklad Ladislava Okolicsányiho.

Dlhé roky bol tuhým kurucom na strane Kossuthovej. Napádal vládu kde len mohol. Všetko zazlieval, čo vláda nastolila snemu. Hromžil najmä proti vojenským predlohám, nielen v krajinskom dome, lež i v delegácií. Pri lanských voľbách s Kossuthovým programom dal sa vyvolať za poslanca pán Okolicsányi. Zo strany tej však vystúpil a blížil sa ku Hédervárymu. Pokonali sa. Nedávno Okolicsányi rečnil už za vojenskej predlohy a prijal ten zákonný návrh. On, bývalý kuruc, ktorý cez dlhé roky bojoval proti vláde, teraz ale zaprel svoju minulosť, ostal labancom a včul opeká sa pri masnom hrnci. Prečo stal sa Okolicsányi zradcom a renegátom? Nie bez príčiny. Za renegátstvo dávajú odmeny.

Tam máte Karola Henca, poslanca okresu žilinského, tam je Géza Szüllö, poslanec okresu pezinského. Oba boli tuhí ľudáci. Pomocou ľudovej strany prišli na povrch politického dejstva. Ináč ani rarášek by ich nebol znal. A čím sa odsľúžili ľudovej strane, že ich vyzdvihla z nepatrnosti a z neznámosti, kde si ich nikto nevšimnul? Ostali liberálmi. Pripojili sa k tým, ktorých predtým napádali a prijali ten program ktorý predtým zatracovali.

Či je to mužský charakter? Pýtate sa, prečo ostali renegátmi tí dvaja pánkovia? Bez odmeny doista nie. No a či len tí dvaja renegáti oklamali ľudovú stranu? Koľko ich bolo? Nuž a či len títo traja — ktorých sme pomenovali — dali smutný príklad renegátstva? Ó, nie! U nás každá politická opozicionálna stránka má svojich renegátov. Vládna nie, lebo tá má masný hrniec, Tam sú ministri, ktorí odmieňajú renegátov. Vláda vie nasýtiť hladných renegátov. U nás je to malichernosť, keď doktorý ablegát ostane renegátom. To je práve tak, ako keby si háby premenil. Ten alebo onen program, tá alebo oná politická stránka, to im je všetko jedno. Na to sa svedomie neozve. Na tom sa len naivný človek pohorší, že je u nás toľko nespoľahlivých a nedôsledných politikov.

Liberáli opierajú sa vôbec na tú zásadu, že vraj v politike niet statočnosti. Že človek tá ide, kde bude lepšie. Hej, špatná je to zásada. Čo by bolo z nášho verejného života, keby každý občan tak smýšľal ako smýšľajú renegati,

nachodiaci sa v krajinskom dome? Svet je itak pokazený, nehladí nu česť, iba na odmenu. Nuž a kto kazí ľud? Či nie Okolicsányovci, Hencovci, Kallajovci... so špatným príkladom? Keď poslanec nemá stáleho politického presvedčenia ako ho môže mať jednoduchý volič? Keď poslancovia menia politiku, čo by ich nenasledovali v tom voličia?

A tejto nedôslednosti a politickej nečestnosti možno pripísať, že náš snem nie je práce schopný a že nevie vyhovieť požiadavkám ľudu, ktorý ho udržiava. A tieto pomery zatiaľ sa nepremenia, kým ľud nepostaví sa na nohy v politike a kým do krajinského domu vo veľkom počte nepošle vyslancov kresťanskej ľudovej strany!

Fatranský.

Z dolnokubínskeho okresu.

Rád bych sa opýtal nášho krajinského poslanca, Jána Richtera, kedy splní všetky tie sľuby, s ktorými balamútil ubohých Oravcov pred lanskými poslanceckými voľbami! Pamätá sa ešte na ne veľkomožný pán poslanec? My áno a netrpezlivo čakáme, kedy doletí chýr do dolnokubínskeho okresu, že náš ablegát toto a toto vykonal za nás u vlády. Lenže márne čakáme, nechodia o tom žiadne chýry ku nám a pán poslanec sa neukazuje u nás. Pána poslanca do turnusu podelil Desider Percel, on teda vartovať musí v krajinskom dome, aby opozícia každý deň obštruovala. To je denná práca pána Richtera, ktorá je náramne ťažká, lebo v každom snemovom zasadnutí musí aspoň päťkrát hlasovať, za ktorú prácu odmení sa mu Héderváry dobrou večerou a pukaným vínom. Pri tak ťažkej práci, ktorá umorí aj tie najsilnejšie nervy, pravda že nestihne pán Ján Richter pomysleť na to, čo on všeličo nasľuboval svojim voličom, kým poslancecký mandát neobdržal. Tá prekliata obštrukcia ho hatí v tom, aby za svoj okres pracoval. Obštrukcia je tomu na príčine, že milý náš poslanec nemohol prekaziť zdraženie doháňu a špiritusu. Na to ale bedlí, aby odhlasoval všetky nové vojenské farchy, ktoré vláda od Uhorska žiada.

Hja, dobrý mungo musí tak hlasovať, ako mu rozkážu, ináč by mu dvere ukázali. A Ján

Richter je veru dobrý mungo, dokázal to i na dunajskom výlete, kde mungovci tisíc fliaš šampaňského vydržali. Tak oni vlast bránia.

My ukrutne sme blažení, ze nás na sneme Ján Richter zastupuje. Aj naši národnári tančia od radosti, že naň hlasovali. Slúbil im všeobecné volebné právo a už ho aj obdržali. Nikto iní v celej krajine nedostal to volebné právo iba národnári okresu dolnokubínskeho. Aj ho zaslúžili, lebo keď tých niet, tak Ján Richter neobdrží mandát, lež pán Georg Bulla by bol našim poslancom.

Na zdravie pane Richter to šampaňské! Nám veru ani na regál nezbýva, tak je nám dobre.

Oravec.

Počot obyvateľstva vo významnejších mestách Uhorska.

Dr. Gustav Thirring správca hlavnomestského štatističného úradu v svojom obširnom štatistickom diele uvádza počot významnejších mest Uhorska, s tým poznamenáva, že najprvší systematičný popis ľudu prevedený bol u nás pod cisárom Jozefom II. v rokoch 1783—1787. Od týchto čias až po rok 1850 v Uhorsku v pravom smysle slova nebolo popisu ľudu, ačpráve z času na čas a ku rozličným cieľom prevádzali jednotlivé popisy. Popisy tieto neni sú úplne spoľahlivé, slúžia ale predsa k tomu, že sa z nich presvedčiť môžeme, nakoľko v jednotlivých mestách, v rozličnom období poriasol alebo klesol počot obyvateľstva.

Ako zánimavú skutočnosť v prvom rade to treba vyzdvihnúť, že v dvaosemdesiatročnom období t. j. od r. 1787—1869 v desať mestách obyvateľstvo nielen že neporiaslo, lež oproti počtom viac-menej kleslo. Takéto mesto je Selmecz—Bélabánya, ktorého obyvateľstvo od roku 1787 do r. 1869 z 20,454 kleslo na 14.029, ubudlo teda o 31.4 procentov. Počot obyvateľstva ďalej klesol v mestách: Abrudbánya o 28.9, Erzsébetváros o 22.9, Körmöcbánya o 25.7, Jolsva o 10.9, Szakolcza o 7.4. Késmárk o 5.6 Kismárton o 2.9, Poprád o 2.8, Bazín o 0.5 procentov.

V iných mestách oproti v tomto období počot obyvateľstva poriasol v obrovských rozme-

roch. Kde od r. 1787 do r. 1889 počot obyvateľstva poriasol, také mesta sú: Baja, tu zdvihol sa počot obyvateľov o 1145.3 procentov, Kézdivásárhely, kde pribudlo obyvateľstva o 2222.6 procentov a Csikszereda, kde obyvateľstvo zdvihlo sa o 2734.1 procentov. Za tým nasleduje hlavné mesto Budapest, kde vo výš-udanom období počot obyvateľstva poriasol o 411.2 procentov.

Obyvateľstva zarovnak pribudlo v nasledujúcich mestách: Arad o 301.3, Hódmezővásárhely o 267, Temesvár o 2486, Szeged o 230 a Fiume 200.2 procentov.

Od roku 1869 do 1910, teda behom 41 rokov počot obyvateľov v jednotlivých mestách značnej poriasol ako minule cez 82 rokov, ačpráve zas aj tu v 12 mestách kleslo obyvateľstvo, Mesta, v ktorých v tomto období ubudlo obyvateľstvo, sú nasledujúce: Modos, Szakolcza, Leibicz, Nagyröcze, Szepesváralja, Dobsina, Jolsva, Ólubló, Abrudbánya, Felsőbánya, Szepesolaszi a Gölniczbánya.

Oproti zas pribudlo obyvateľstva v mestách: Besztercze o 82, Szolnok 82.6, Zalaegerszeg o 84.4, Kiskunhalas o 85.4, Székelyudvarhely o 93.2, Trencsén o 94.6, Dész o 96.1, Sátoraljaújhely o 96.5, Rózsahegy o 98.9, Sopron o 59.6, Székesfehérvár o 61, Komárom o 61.9, Kecskemét o 62.6, Szeged o 66.4, Pozsony o 67.5, Ujvidék o 76, Szatmárnémeti o 88.7, Szabadka o 88.5, Arad o 91.9, Marosvásárhely o 97.7, Debreczen o 99.7 procentov.

Od roku 1869 počot obyvateľov viac ako sdvojnásobil sa v mestách: Kassa o 101.5, Temesvár o 104.9, Pécs o 108.3, Győr o 118.8, Nagyvárád o 122.7, Kolozsvár o 126.6, Miskolcz o 139, Fiume o 174.7, Budapest o 225.7 procentov.

Konečne dľa štatistiky obyvateľov bolo v nasledujúcich mestách:

	R. 1787.	R. 1910.
Budapest	52.944	891,601
Debreczen	29.153	92.088
Pozsony	26.898	77.953
Kecskemét	22.626	66.977
Szeged	21.519	118.148
Szabadka	20.707	94.925
Selm.-Bélabánya	20.454	15.164
Brassó	17.671	40.622

	R. 1787.	R. 1910.
Eger	16.852	27.756
Miskolcz	14.884	51.487
Zombor	13.360	35.550
Nagyszeben	13.313	33.196
Győr	12.822	34.849
Kolozsvár	12.603	60.363
Sopron	12.113	33.696
Komárom	12.067	22.918
Székesfehérvár	11.780	36.541
Jászberény	10.153	29.623
Nagyvárad	9790	63.940
Ujpest	—	55.221

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

Organizácia v stolici beregskej.

Elek *Kötsey* grécko-katolícky dekan munkáčsky, pravotár Albert *Szabó*, náčelník právobrannej kancelárie Katolíckej Ludovej Jednoty dr. Mikuláš *Kutka*, predstavený kláštora Leontin *Dolhý* a statkár Marcell Füzesséry na území stolice beregskej medzi Rusínmi, Katolícku Ludovú Jednotu utvorili v nasledujúcich obciach:

Órhegyalja (Kvabering): Počet členov 80. Miestny správca Emanuel Hudáko duchovný.

Beregszentmiklós: V tvorujúcom veľkom shromaždení súčasnil sa ľud i z dedín Gereben, a Pásztorlak. Počet členov 230. Miestny správca Anton Pajkossy duchovný.

Bányafalva: Horlivostou duchovného Konštanta *Puza* jestvuje tu medzi Rusínmi najprvej utvorená Katolícka Ludová Jednota, ku ktorej najnovšie mnohí prihlásili sa z obce Kishidveg. Počet členov predbežne 70.

Dombostelek: V shromaždení vo veľkom počte prítomných veriacich súčasnil sa i zastupitelia dedín: Kispálos, Szarvaskút, Beregorrás a Forráshida. Ku Jednote hneď na mieste prihlásilo sa 310 členov. V utvorení Jednoty vyniká zvlášte miestny správca Michal Nátolya.

Rákos: Počet členov predbežne 20. Miestny správca Koloman Puza duchovný.

Iványi: Utvorenie Jednoty s 30 členami. Miestny správca Emil Ferencsik.

Orosztelek: Rusíni s oduševnenosťou utvorili Katolícku Ludovú Jednotu. Počet členov 64. Miestny správca Pavel Danielovics.

Beregszöllős: Pri všestrannom oduševnení a súčasnení sa celého obyvateľstva obce, utvorenie Jednoty výslovené bolo jednohlasne. Počet členov 104. Miestny správca Jozef Bokody duchovný.

Borhalom a Mogyorós: Počet členov 53. Miestny správca duchovný Nicefor Gebé.

Beregsárrét: Do Jednoty pri zriedkavom oduševnení utvorenej, hneď na mieste vstúpilo vyše sto členov. Miestny správca duchovný Jozef Jaczkovics.

Jako si roľníci poľnú úrodu zvyšia?

Napísal: Štefan Paska farár, predseda gazd. kruhu veľkobélickeho.

Neni hospodára, roľníka a malého gazdu, ktorý by si nežiadal, aby z jeho poľa, aby z tých úzkych záhonkov, ktoré sa mu po jeho rodičoch za podiel dostaly, čím väčšiu úrodu mať mohol. Je pravda, že požeňovanie na našich roľach v prvom rade závisí od Pána Boha ale z druhej strany aj slovenské porekadlo hovorí! «Pomáhaj si človeče, aj Pán Boh ti pomôže.»

Roľnícka veda už aj u najmenších roľníkov v najnovšom čase tak pokročila, že včul na tých istých parcellách raz tak veľkú úrodu máme, jako sme mali ku príkladu pred 50—70 rokami. A keď porovnáme výsledok roľníctva v nemeckej krajine, kde je pôda menej úrodná, s úrodou nášho poľa, musíme zoznať, že naše pole ešte väčšiu úrodu bolo by vstave zo seba vydávať, keby sme pôdu našu intenzívnejšie obrábali, to jest keby sme hľadeli role naše hlboko orať, potrebným hnojivom zaopatriť, naše pozemky vôbec na termín obrobiť.

Najhlavnejšia podmienka ale našich ról je aby sme ich v dostatočnej sile udržali, to jest aby sme ich s potrebným hnojivom zaopatrili. Len že kde je ten gazda, hospodár, roľník, ktorý by toľko hnoja v maštálach svojich ročite dorábal, aby pozemky jeho stále v dostatočnej sile udržané byť mohli? Takého roľníka neni! A keby sa aj taký roľník našiel, nedocielil by väčšiu úrodu. Skrže dostatočný maštálny hnoj docieli hospodár to, že jeho siatie bude bujné, že pred žatvou pofahne, ale zrna viacej mať nebude. A preto jestli kto chce, aby jeho role

väčšiu úrodu priniesly, aby jeho obilie pred žatvou nepolahlo, aby sa dobre vyzrnilo, nevyhnutelne potrebné je, aby pri sejbě aj umelý hnoj upotrebil. Toto je už tak všeobecná zkusenosť, že sám seba klame, ukráca ten, ktorý umelý hnoj pri sejbě neupotrebuje. A tu v prvom rade do ohľadu príde ten umelý hnoj, ktorý sa *superfosfát* menuje a ktorý v kupectve je k dostaniu. Ponevác ale všetky tie veci, ktoré v kupectve sú k dostaniu, často falšované bývajú, pilne dajme pozor, aby sme pod menom «*superfosfát*» známy umelý hnoj od kohokolvek dovážať si nedali, lebo stať sa môže, že peniaze vydáme a z toho žiadon osov mať nebudeme.

Preto aj náš veľkobélicky gazdovský kruh jako dovčulku, tak aj na budúce vdačne zapatrí umelý hnoj pre všetkých tých roľníkov, ktorí ho o to požiadajú, bez toho, že by za to od niekoho niečo žiadal alebo prijal. Činí to náš gazdovský spolok z jednej strany pre to, aby malým roľníkom ku väčšej úrode dopomohol a z druhej strany preto, aby prekazil tie švindlerstvá, ktoré mnohí kupci pri šikovaní *superfosfátu* si dovoľujú, skrze to, že ho o mnoho dražšie predávajú a to mnoho razy celkom pofalšovaný. Nech je teda heslom každého roľníka, aby si umelý hnoj len *spolkovou cestou* zadovážil.

Náš gazdovský spolok v tento rok na jar došikovať dal *superfosfát* pre nasledujúcich gazdov:

1. Michal Turcsek, Nedanóc	100 m. c.
2. Občania z Chynorár	193 « «
3. Martin Bokor, Zsuk	16 « «
4. Občania z Nagybélic	151 « «
5. Občania zo Szkacsán	103 « «
6. Georg Vaska, Ó-Dögös	7 « «
7. Občania z Szk.-Hradištia	105 « «
8. Blažej Korec, Nagybossány	20 « «
9. Gazdovský Spolok, Sziklaszoros	100 « «
10. Michal Szlezák, Salgó	16 « «
11. Simon Marusinec, Illava	10 « «
12. Ján Knaz, Racsica	5 « «
13. J. Csernogorsky, Kisfrankvágás	153 « «
14. Georg Sztanyó, Racsica	4 « «
15. Občania z Bélapatak	105 « «
16. Ján Kedrovics, Nagybélic	10 « «
17. Ján Hvizdos, Zár (Spiš. stol.)	210 « «

Všetkého umelého hnoja sme teda tento rok na jar šikovať dali 1308 metrických centov, pri čom našim malým roľníkom usporili sme najmenej 3000 korún, to jest o 3000 korún lacnejšie ho dostali, jako by ho boli dostali, keby si ho boli objednali cestou nesvedomitých kupcov.

(Dokončenie nasleduje.)

POLITICKE CHYRY.

K politickému rozpoloženiu.

Krátke prázdniny, ktoré väčšina liberálnej strany národnej práce povolila si ohľadom na výročitý deň narodenín jeho veličenstva a na krajinský sviatok sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska, tak ministri ako aj krajinskí vyslancovia použili ku rozličným zábavným výletom. Gróf Khuen-Héderváry ministerpredseda, ktorý je spolu minister vnútra, minister okolo osobnosti kráľa a horvátsky minister odcestoval najprv do Tatier a potom na svoj statok do Héderváru; finančný minister Ladislav Lukács zas na viacej týždňov odobral sa do Gasteinu, ako hovoria zvlášte z tej príčiny, že neschvaluje stanovisko ministerpredsedu, ktoré zastupuje ohľadom utlačenia obštrukcie. Minister orby gróf Serényi bavit sa tiež v Tatrách. Pánom ministrom teda, ako z tohoto vidno, hlavná vec je zábavka. Liberálnych ministrov v tomto verne nasledujú aj páni vyslancovia väčšiny, aj tí sa zabávajú a hodujú o tri zdechy, V nekončných zábavkách múti ich len tá myšlienka, že jestli neprestane obštrukcia, ministerpredseda rozpustí krajinský snem a na jaseň vypíše nové voľby. Nových volieb ale boja sa mungovci a preto s opozíciou radi by sa sjednali čo hneď i na päťdesiat procentov.

Nitrianski mungovci v práci.

Vláda liberálnej národnej práce rozkázala nedávno mestským a stoličným právomocnostiam aby v zasadnutiach k tomuto cieľu vydržiavaných ohradzovaly sa proti obštrukcii a dôveru

vyslovily vláde. Na rozkaz vlády najnovšie také zasadnutie vydržovala právomocnosť mesta Versecz a uzavretie svoje poslala všetkým právomocnostiam krajiny. O tomto uzavretí výbor nitrianskej stolice pojednával v mimoriadnom zasadnutí 17. augusta. Mimoriadnemu zasadnutiu predstavený bol návrh na vyslovenie protestu proti obštrukcii a dôvery ku vláde. Stanovisko kresťanskej ľudovej strany vysvetlil stolíčný výborník Julius Jánoky-Madocsány a osvedčil sa, že není náklonný vláde odhlasovať dôveru, už aj z tej príčiny, bo vláda pri voľbách ani nespomenula zvýšenie kontingentu rekrútov a vôbec vojenské farchy, preto aj žiadal, aby nad predstretým návrhom prešlo sa k dennému poriadku.

Keď Július Jánoky-Madocsányi spomenul voľby, ačpráve necielil na prievidzskú voľbu, začal sa hneď hašteriť Lojzo Rudnay, krajinský vyslanec prievidzský a žiadal, aby o jeho voľbe ani spomienky nebolo, kým Kuria o nej nerozhodne. Strachuje sa o mandát!

Nad predstretým návrhom mungovci s veľkým hlukom žiadali hlasovanie dľa mena. Proti návrhu, aby totiž vláde nebola vyslovená dôvera hlasovali:

Rudolf Bilek, Geza Jókay, dr. Jozef Janda, Július Jánoky-Madocsányi, dr. Ludvik Franciscy Ignác Gyurják, Jozef Janecz, Ondrej Kubinyi, Imrich Karsay a Jozef Klacsánszky. Spolu 10.

Za návrh, aby totiž vláde vyslovená bola dôvera, hlasovali: Lojzo Rudnay, Bernát Blum, Sándor Blum, Jozef Deutsch, Miksa Fuchs, Mór Hoffmann, Karol Lövy, Jozef Pollák, Lipót Pollák, Bernát Pollák, Jakub Rosenthal, Ede Salzberger, Richard Schlesinger, Samu Salzberger a ostatní mungovci, všetkých dohromady 163. Na túto dôveru môže pyšný byť gróf Khuen Héderváry!

Zo snemovne.

V krajinskej snemovni vyslancov, po niekoľko dní prázdninách 21. augusta začali zasadnutie s obštrukciou a hlasovali až do štvrt na druhú popoludní. Za tým nasledovala jedna interpellácia, po ktorej Zigmund Eitner povedal krátku reč o tom, aby sprísnený bol zákon o inkompatibilite vyslancov. S technickou obštrukciou vydržované boli zasadnutia cez celý týždeň, pri čom najviacej potili sa mungovci.

Z CUDZOZEMSKA.

Strajky v Anglicku. Na území Anglicka cez niekoľko týždňov zúrily neslýchané štrajky robotníctva. V mestách Liverpool, Leeds, Manchester, Hull, Stockton a v samom Londýne cez viacej dni zasekol celý obchod. Ku štrajkujúcim pripojilo sa konečne aj 360.000 železničiarov. Ponevác vlaky nedovážaly potravné články, hlad hrozil tak obyvateľstvu ako i samým štrajkujúcim. Vláde napokon pošfastilo sa utlačiť štrajky s pomocou vojska.

Portugálsku hrúzovládu neuznalo ani Nemecko, ani Uhorsko-Rakúska monarchia. Proti tejto vláde ostatne najnovšie vydala manifest i jedna čiastka republikánov a označuje ju ako nezákonnú a márotnatnú, ktorá natoľko vyprázdnila všetky štátne kassy, že už ani úradníkov, ani vojsko riadne platiť nemôže.

BESEDNICA.

Risuľa.

Že je Jano Kupa najlepším a najznamenitejším gazdom v Zábrali, to nikto odškriepiť nemôže. V celej stolici nikde nemožno vidieť také pekné jalovice a zrebce, ako na jeho dvore a o takých kravách, aké on má, ani neslyšať na široko ďaleko, z takej bolý chýrenej fajty.

Pravda, že si Jano Kupa aj zaslúžil takéto pekné gazdovstvo! Bol usilovným človekom, len tak horela práca pod jeho rukou a ku tomu ešte aj rozumu mal nadostač vo svojej hlave. Toho sa pridížal aj on, že viacej možno vykonať s rozumom, ako rukami a hneď bol vždy na čistom s tým spôsobom, že ako možno z roli duplovaný osov vyvážiť.

A veru závistlivé jazyky mnoho všeliakých hlúpostí nareptaly o ňom, že vraj svoje role «solí» (a on ich len umelým hnojivom posýpal) a že už všetko robí so strojmi, že vraj ešte aj kukuricu, kto to kedy slychal, na mašine dá mrviť a ani vajcia už nepodsýpa pod sliepky, ale sa vraj tiež v mašine liahnu kuriatka z nich!

A tá smútna historia, o ktorej chcem rozprávať, sa tam začína, že sa Kupovi jedno pekné rano o tom presvedčili, že im krava Risuľa potratila mlieko! A tá

licka
rajky
Man-
dýne
štraj-
elez-
avné
sa-
o sa

Ne-
Proti
ifest.
ako
vy-
rad-

jsím
elej
bce,
má,
reč-

kné
rela
mal
že
neď
o z

hlú-
ono
robi
slý-
ýpa
atka

vat.
tom
tá

Kroz námorských zbojníkov napadnutá na skalu narazená loď.

dosiaľ každé rano toľko mlieka nadojila, ako všetky kravy volákej malej dediny dohromady. A teraz, ako keďby to už ani nebola Risuľa, ako keď by ju bolivy-menili, jeden pol litra neni mnoho, ale ani toľko mlieka nebolo možno od nej rano vydojiť. Večer síce riadne dávala svoju porciu, ale na druhé rano zase znova začala vystrájať tú komédiu.

Jánovi Kupovi teraz zlyhala celá jeho múdrosť. Čo sa tej Risule mohlo stať? A choval. napájal ju riadne, len-len že ju v mäde nekúpil, len aby ju vyliečil z tej chyby, ale stará nôfa sa len aj potom opakovala. Večer vždy mala mlieka, do rana ale jej tak vyschlo vemenó, ako čo by nikdy nebola bývala v ňom čo len jedna kvapočka mlieka.

— A tá Risuľa takto veru neni chorá? — hovoril zverolekár Kupovi — a táto maličkosť dosť skoro prejde!

Ale Jano Kupa nechcel čakať, kým to samo od seba prejde.

— Nech sa trápi s ňou kto chce, ja, akonáhle sa mi trať, naskutku ju predám.

Ale na modliekanie ženy Janovo srdce predsa len zmätko.

— No dobre, no! Ale ak sa ani o týždeň nevy-lieči, potom ju nemilosrdne predám, predám ja tú! — bola rozhodná odpoveď.

— Lebo uver mi, starký môj, tú neorku len strigy pokazily — tak mudrovala polovička Jánova, Zuza. — A proti tomu mi už radila pomoc žena Ondriša Tutulu, že vraj už aj oni mali raz takú kravu, bola tiež prvým telaťom, ako naša krava a že tú vraj tiež strigy boly pokazily!

— Dobre dobre, len ty ver takýmto povedač-kám! — robil sa Tomášom Jano Kupa a potom namrzený nechal tam ženu, aby šiel po svojej práci.

Tetka Zuza ale nepopustila od tých «domácich» liekov, ktoré jej Tutulova poradila, len to nevedela, že s ktorým by mala najprv spraviť próbu, toľko jej tá súseda narozprávala a ešte čo viac, jeden z tých liekov je osožnejší ako druhý. Aj kraviarka jej tiež takéto lieky radila.

Musíme poznamenat, že nemoc Risule Tutulova veľmi nosila na srdci a Kupova sotva stačila vyvárať tie všelijaké bryndy, od ktorých Risuli bude vraj lepšie a ktoré z Risule vraj vyženú porobeninu. Chudina krava len trpela za jeden čas toto «liečenie», ale keď sa raz Kupova s akousi zle páchnucou rajnicou približovala ku nej, vtedy ju tak koplá, ako nejaká vyslúžená husárska paripa, tak že tetka Zuza a rajnica letely každá na inú stranu.

Krava len nechcela dávať mlieko. Ale preto Tutulka len neprestala odporúčať vždy nové a nové prostriedky proti porobeniu.

— Len vy to urobte, susedka moja draha, toto už istotne pomôže. Staré metly aj tak máte pri dome, nuž takú do dverí maštale treba položiť na kríž, ale na to musíte dať pozor, aby ste to vápno v piatok a aj vtedy

pred polnocou zahasily, lebo ináčej nemá žiadneho účinku!

A Kupova by sa zase bola dala naviesť, keby sa už týždeň, ktorý ku vyliečeniu Risule Kupa vopred bol určil, nebol peminul a keby sa Kupa nebol rozhodol, že teraz už, čo žena koľkokoľvek bude rozprávať, Risulu zavedie na jarmok, veď ju tam predá, keď nie inému, teda voľfaktorému mäsiarovi.

A že Jano Kupa nevravel darobné reči, to aj z toho vysvitá, že na siedmy deň išiel ku svojmu kmotrovi Šubrikovi, s ktorým si zašli na víno a pri poháriku sa radili, že či tú Risulu naozaj treba predat,

Keď sa už chýlilo ku polnoci, Janovi Kupovi prišlo do rozumu, že by už bolo dobre ísť domov, lebo veď konečne čože na to povie žena.

— No ešte aspoň za jeden pohárik, kmotre a potom môžeme ísť — a hneď sa aj posbierali.

Bude vari najlepšie, keď aj ja idem s tebou, kmotre, prenocujem u vás, lebo sa nám rano zavčasu treba brať do jarmoku s tou kravou!

— Len poď, veď sa u nás budeš mať kde vyspat, hovorí Kupa ku svojmu kmotrovi.

Ale keď prišli domov, jedno prekvapenie ich napadlo za druhým. Dvercia na bráne dokorán otvorené, pri nich Dunčo obhrýzal akýsi košťal, ba ani len na maštali neboly dvere zatvorené.

— Čo že je toto, veď sme my zvykli všetko zavrávať, ak nie ja, tak moja stará! Ako tieto ostaly otvorené? Tá ich zaiste zabudla zavreť!

Ale len teraz ešte nasledovalo čosi podivného!

Pozoruj, kmotre, ešte prevrhneš ten zechťár! — napomína kmotor Jána Kupu, keď sa tento vo dverách maštale takmer potkol o jeden zechťár.

— Ale ký to čert len videl na takomto mieste držať mlieko! — mrmlal kmotor Šubrik.

— No, čo by čokoľvek robili so mnou, neviem, ako sa to sem dostalo! — škrábe sa za uchom Jano Kupa. — Lebo že naša Risuľa už asi od dvoch týždňov nedala toľko mlieka, to je taká pravda, ako že ma Janom Kupom zvu!

— A to je veru len teraz nadojené — vraví kmotor Šubrik, ale si potom bodne prstom do čela.

— Ahá! Teraz ja už viem, že čo je vašej Risuli! Nuž len to, že...

Ale nemohol pokračovať, lebo zpoza válova vyskočil akýsi čert a či čo to bolo a že kmotor Šubrik od strachu odskočil ku stene, nuž sa to čosi len von na dvor chcelo dostať.

— Chyť ho kmotre! — kričí ako mu len para stačí kmotor Šubrik, ale vtedy Jano Kupa už v ruke držal tú obludu a keď ju bližšie pritiahli ku lampášu, len vtedy videli, že to veru neni žiadon čert, ale že je to suseda Tutulka.

— Nuž a vy že ste sa ako sem dostali? Čo vy hľadáte v noci v maštali cudzieho gazdu?

Tutulka sotva vedela prísť ku slovu. Ale sa konečne vynašla:

— Nuž len z Risule vyhánala som tú porobininu...

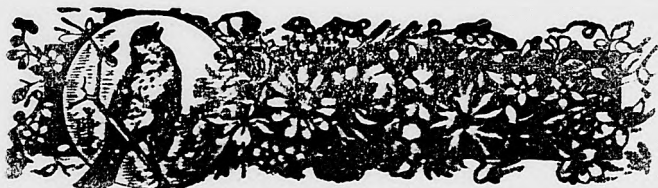
— No a my vyženieme z vás tých sedemstosedemdesiatšedem čertov, ktorým ste si svoju dušu predala!

A kmotor Šubrik povrazom, ktorý mu tam padol pod ruku, poviazal milú Tutulovú a do rana ju tam nechali v zatvorenej maštali.

Rano sa potom skoro roznieslo po dedine, že Tutulova dostala sa do chládku a to síce pre dve príčiny. Pre krádež a pre klanstvo. Lebo veď ona bola tou, ktorá pokazila kravu svojho suseda a to tak, že ju každú noc vydojila a žiadne strigy, na ktoré by svoju vinu bola chcela svaliť.

A Jano Kupa o tejto veci len toľko riekol svojej manželke:

— No, stará, aby si druhýraz tak verila porobinám!

CHYRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ v Ischli 20. augusta ráno o 7. hodine slyšal sv. omšu, po čom dostavili sa k výsluchu arciknieža Jozef, arcikňažna Augusta a ich syn arciknieža Jozef Franc.

Zdravotný stav svätého otca Pápeža natoľko obrátil sa k lepšiemu, že onedlho úplne vyzdravie, čoho dôkazom je, že zavčas rána vo vatikánskych zahradách začal svoje riadne prechádzky.

† **Kardinál Moran**, arcibiskup mesta Sidney v Austrálii zomrel minulé dni; k večnému odpočinku odprevádzalo ho 150.000 Iudu bez rozdielu náboženstva,

Sviaok svätého Štefana apoštolského kráľa Uhorska v hlavnom meste zasvätili zvyčajným spôsobom. Pobožnosti začaly sa o 7. hodine ráno v kaplnke sv. Zigismunda v kráľovskom paláci, zkadial processiu so sv. Pravicom do korunovačného Matiašovho chrámu viedol osvietený pán biskup dr. Medard Kohl. Po slávnostnej sv. omši a kázni processia vrátila sa do kaplny kráľovského palácu, kde bolo Te Deum. Sv. Pravica pre obecenstvo vyložená bola cez osem dní. Vládu pri pobožnostiach krajinského sviatku zastupoval jedine minister pravosudia Franc Székely. Ostatní ministri skveli sa neprítomnosťou!

Z arcibiskupstva ostrihonského. Katolícka Ludová Jednota VII. okresu hlavného mesta, pod vodcovstvom Imricha Marczinka zriekdka peknou slávnosťou prekvapila svojho farára z príležitosti jeho vymenovania za opáta. Milo prekvapený opáťfarár ďakujúc za oslavovanie, osvedčil sa, že mu vždy ležala na srdci

Jednota Katolícka a toho dôkazom na ciele Jednoty daroval 500 korún.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány s duchovenstvom svojho biskupstva od 21. do 25. augusta vydržoval sväté exercicia,

Z biskupstva baňskobystrického. Osvietený pán biskup Wolfgang Radnay ku vybudovaniu rím. kat. školy v Sučanoch veľkodušne daroval 3000 korún.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 18. augusta v deň narodenia jeho veličenstva kráľa za prítomnosti stoličných a mestských vrchností slávnostnú sv. omšu slúžil y sidelnom chráme biskupskom. Z tejto príležitosti pre vojenskú posádku na vojenskom cvičebništi tábornú sv. omšu mal vojenský superior Ondrej Vágás. — Vo sviatok Nanebevzatia Panny Marie pekný odpust odbavovaný hol pri kaplnke Bankó. V košickom gr. kat. kostole z príležitosti narodenin jeho veličenstva kráľa a vo sviatok sv. Štefana služby božie odbavované byly v maďarskom jazyku, — Zemetrasením fažko navštívenému mestu Kečkemét, kassa milostných fundácií darovala 50 korún. — *Nagyida:* Oddiel košickej vojenskej posádky odbavuje tu manévry a z príležitosti narodenin jeho veličenstva kráľa sv. omsu slúžil vojenský kaplán Karol Leiteregh. — Barónka Juliusa Schell minule zariadila tu ľudovú zábavu, ktorá čistého osohu doniesla 1400 korún, z ktorých jedna čiastka upotrebí sa na tunajšie vážové hodiny a ostatne ako podpora obráti sa na domoveň služobných a nemocnicu nemlúvniatok. — *Tokaj:* Veľmi podarená zábava vydržovaná bola tu 20 augusta a čistý osoh jej upotrebí sa na vonkajšiu ozdobu tunajšieho skoro zcela novo vybudovaného kostola katolíckeho.

Chýry z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy, na kaplnku obce Liptóandrásfalva veľkodušne daroval 5000 korún Koncom augusta a začiatkom budúceho mesiaca osvietený pán biskup jeho excellencia vysluhuje sviatosť birmovania v oravskej stolici. Na hranici stolice osvieteného pána biskupa privíta veľká deputácia, ktorú povedie podžupan. V Kubine osvietený pán biskup ostane za dva dni. V tieto dni mesto večer osvetlia. — Julius Brtko administrátor vo Velkom Borovom stal sa farárom v Proseku a na jeho miesto za administrátora poslaný je Franc Fehérpataky kaplán kézmarský a do Kézmarku ide Michal Sztanko, dočasný administrátor Szlatvinský. Béla Szillay kaplán liptovskosvätomichalský a Ján Schultz kaplán ružbachský sú vzájomne prelození. Nekdajší farár odorinsky Franc Villecz zomrel dňa 27. júla v 94. roku života svojho. O. V. D. M. P.

Chýry zo Spiša. Gvardián kláštora minoritev vo Štvrtku Kornél Belesék preložený je do Segedína. — Medzi Starou Lubovňou a Levočou mienia sriadiť premávku na automobiloch. — V našej stolici teraz v 181 obcách trpí statok na slintavku a kulhavká. V me-

siaci júli s povolením vrchnosti 32 kusov rožného statku a dve kozy odviezli z našej stolice. — V Starej Vsi pekne vydaril sa aj druhý, 15. augusta vydržiavaný odpust. Sv. omšu slúžil Peter Krávecz, dekan hanušovský a kázeň mal farár mafašovský Michal Majercsák. Ku sv. sviatostiam pristúpilo asi 200 ľudí. — V Nižných Lapsoch tiež bol v ten istý deň odpust, kazateľom bol Vendelin Huszka farár lešnický. — V Toporcu evanjelický gazda Ján Kuchta z revolvera najprv na svoju ženu strelil a potom si sebe samému prerezal hrdlo. Žena žije, on ale zomrel. Príčina bola rodinný nepokoj. — V Richvalde dňa 14. augusta večer asi za päť minút padol hrad lieskovcovej veľkosti. Na jednej čiastke chotára je značná škoda.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalbert Zaborovszky praepošt-farár prešovský z príležitosti narodenín jeho veličenstva kráľa, za prítomnosti stoličných a mestských vrchností vo farskom kostole slúžil slávnostnú sv. omšu, pre vojsko služby božie odbavované boli na tunajšom cvičebništi pod holým nebom. — Tohoročné veľké manévry medzi spišskou stolicou a Prešovom trvajú od 25—29. augusta. Manévry na území šárišskej stolice usporiadané budú od 4—15. septembra. — Krajinský takrečený Vavrincový krámový jarmok s prajným výsledkom vydržiavaný bol 14. augusta. — Zápis do grécko katolíckej školy občianskej vydržiavaný bude 4. a 5. septembra. — Ludvik Weisz, zaiste židák, idúc zo Sebesa na bicikli, prevrhol na ceste 54-ročnú starú ženu, ktorá ťažko ranená ešte v ten deň zomrela. — *Kisszeben*: Obľúbený odpust odbavovaný tu bol slávnostne 15. augusta v Nanebevzatie Panny Marie. Ku pobožnostiam dostavilo sa a ku sv. sviatostiam pristúpilo veľa ľudu z miesta a okolia. Slávnostnú sv. omšu slúžil košícký kanonik, tunajší rodák Michal Krajnyik a veľmi poučnú zapalistú kázeň držal košícký katechéta Štefan Ondercsó. Za prítomnosti veľa ľudu odbavovaný bol odpust i v obci Tápolyhanusfalu, kde slovo božie ohlasoval Valent Bélafy dekan-farár z Kapi; pri odpuste odbavovanom zas v obci Zsebfalu peknú kázeň povedal Ján Frimmer, farár zo Sztankahermány. — *Héthárs*: V tunajšom celom okrese neni žiadneho lekára v 45 obciach. 26 tisíc ľudu tohoto okresu v najväčších potrebách, často i v nákazlivých chorobách nachodí sa bez všetkej lekárskej pomoci. Je to hrozná nesvedomitosť zo stránky liberálnej vrchnosti tohoto okresu. — *Szedlicze*: Tunajšieho nového farára Zoltána Mayscheider 6. augusta do úradu uviedol Ján Telekessy vicedekan a farár obce Tapolyhanusfalu, z ktorej príležitosti hlboko poučnú kázeň povedal Julius Kera, opát a farár z Markusfalu. Ku tejto pobožnosti dostavilo sa mnoho ľudu a duchovenstvo z celého okolia.

Falošné chýry o nehode jeho veličenstva kráľa. Minutý týždeň rozniesly sa chýry o veľkom nebezpečí jeho veličenstva, ktoré mu hrozilo, bo kone jeho koča sa splašily, ale na šťastie jeho veličenstvu nestalo sa nič. Uradná zpráva z Işlu teraz oznamuje, že chýry o nehode jeho veličenstva zakladajú sa pravdepodobne

na mylnej informácii. Tieto chýry akiste tak povstaly, že ten poštový koč, na ktorom sa jeho veličenstvo v spoločnosti bavorského kniežata Leopolda viezol do poľovníckeho kaštieľa v Offensee, dostal sa do kľbšej koľaje, odkiaľ ho len ťažko bolo možno pohnuť. Následkom toho jeho veličenstvo a bavorské knieža Leopold sosadli zo stojaceho koča a niekoľko krokov pešo išli. O tom, že by sa kone koča jeho veličenstva boli splašily a že takto jeho veličenstvu hrozilo nebezpečie nemôže byť ani reči.

V Podolinci bude hlavné gymnázium, ktorého V. trieda už teraz v septembri otvorená bude. Zapisaf sa už možno.

V Prievidzi bude hlavné gymnázium, ktorého V. trieda už teraz v septembri otvorená bude. Zapisaf sa už možno.

Osudný domáci nesvár. Jozef Kuzala gazda obce Ujbéla povadil sa so svojou nevestou, s ktorou býval v jednom dome a preklal ja nožom. Kuzala žandári zatkli.

Nákazlivé nemoce statku. Z Dolného Kubína píšu, že na území oravskej stolice v 78 obciach chorie lichva na slintavku a na kulhavku. — V Námestove a v Tvrdošíne ošípané chorejú aj na ružu.

Utopil sa. Dubovský obyvateľ Ján Kapitán 7. augusta cez poludnie šiel sa kúpať do rieky Oravy. Kapitána strhla voda, a ponač nevedel plávať, preto sa utopil. Mrtvolu nešťastného človeka našli v ten deň popoludní.

Po požiari v Carihrade. Z Carihradu oznamujú, že polícia v záležitosti požiaru, ktorý 7. augusta pustošil v predmestí Kadikoj, zaviedla vyšetrovanie a viacerých ľudí zatkla, lebo vysvitlo o nich, že pri hasení namiesto vody petrolej liali do plameňov.

Čo koštuje obesenie zločincov. V Segedíne minulý týždeň obesili vraha a lúpežníka Štefana Szalma. Štátny kat Michal Bali za toto obesenie tamojšiemu štátnemu fiskalátu podal účet na 307 korún, ktoré však štátny fiskus redukoval na 225 korún. Katovi to nebolo po vôli a riekol:

— Takto si vážia prácu človeka!

Bali pre redukovaný účet appelloval na ministerstvo pravosúdia.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh dňa 10. septembra (v nedeľu) r. 1911. v zahrade u p. Böhma VIII., Práter-u. č. 26. (Futó-u. na rohu) usporiada vno-brannú tanečnú zábavu, na ktorú všetkých bratov slovenských i so etenou rodinou povoláva riaditeľstvo. — Poriadok: 1. oberanie hrozna. — 2. Hroznová koruna. 3. Hra na kolký. 4. Tombola. 5. Svetová pošta. 6. Civilné manželstvo. — Spevy Tanečná zábava pri chýrnej hudbe, ktorá nám bude slúžiť k obveseleniu ducha. Začiatok o 4. honine popoludní. Prosíme et. mládež, ktorí by sa chceli za hájnikov obliecť, nech sa prihlásia v Kruhu. Vstupné: v predodprodaji 1 koruna, pri pokladnici 1-20 h. Vstupenky dostať: V miestnosti Kruhu (VIII. Kisstáció-u. 1.) u gazdu J. Krajčí, a u správy Kruhu.

DOPISY.

Z Velkej Lihotky (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Naša obec leží na 5 kilometrov zďalky od Prievidze pod samou horou, prečo my veľkolihotskí gazdovia veľmi mnoho škody trpíme od divých sviň. Dosavád malo poľovku bojnícke pánstvo v árende, lenže tí páni nie že by boli zverinu strielali, lež nechali ju natoľko rozmnožiť sa, že nám diváci neraz prišli až do našich zahrad a rozryly celý chotár. My neraz sme sa obrátili žalobou na pánstvo, žiadajúc náhradu za škodu, lenže tí páni za každým nás odbili, domnievajúc sa, že my sadíme a sejeme pre ich zverinu. Keď sme pomoc od nikiaľ nedostali, usniesli sme sa na tom že na budúce my si poľovku vyárendujeme už aj preto, lebo su v Lihotke ľudia, ktorí strielať vedia. Tak sa aj stalo. Licitantom bol náš pán rychtár. Hja, to ale pánstvu nebolo po vôli. Ešte čo, aby sediaci poľovali! Tá zábava je iba pre pánov. Čo tam po škode. Sedliak je na to, aby choval panskú zverinu. Pánstvo sa nazdávalo, že aj veľká obdrží poľovku za pár korún ako predtým.

Najsmutnejšie je chovanie sa nášho noturiosa Juliusa Dostala v záležitosti tejto. On nie že by bol bránil záujmy obce, čo je jeho povinnosťou, lež zaujal sa za pánstvo a nám kontrakt napísať nechcel, tak že vec vliekla sa takmer úplný rok. Zatiaľ diváci rozmnožili sa a voľno ryly po našich — veru chudobných — zemičkách. Pán notárius tak sa choval proti nám, ako lanského roku pri poslaneckej voľbe v Prievidzi, kde ani jedného veľkolihotského voliča neznal, vymlúvajúc sa, že má vľču tmu a že sme my privandrovaní cudzinci a nie obyvatelia veľkolihotskí. Na voľbe neznal nás pán notár, keď ale daň inkassuje, všetci sme mu známi, ani jedného z nás nevynechá. Keby sa bol pán notárius za nás zaujal, mohli sme my poľovku obdržať a tak by sme boli oslobodení bývali od škody a neboli by museli licitáciu druhý raz vypísať. Pravda, keby pánstvo bolo poľovku vyárendovalo, pán notár zaraz by bol kontrakt napísal, nám to ale urobiť nechcel. Je to v poriadku? Veď notár je zamestnancom obce, vždy a všade musí brániť a hájiť svoje obce, lebo vedtie ho platia. Ten notár, ktorý opačno robí, nenie hoden svojho zamestnania. Notár nesmie zapomenúť, že jak náramné ťarchy a dane platia občania, preto má im byť na pomoci.

Druhú licitáciu hádam schválne o vedomo na taký čas vypísali, keď je najviac poľnej práce, aby poľovku pánstvo obdržalo. Keď jedon z výborníkov spomenul to pred našim notárom, ten zle, nedobre naň, že vraj pilnejšie je na poli robiť, ako na poľovky chodiť. Nuž prosím ponížene, len aby si pán notár tak usilovne konal svoju prácu v kancelárii, ako si my našu na poli konáme, boli by sme s nim spokojní, lebo v tom páde na tom by nastojil, aby sme poľovku my lihotčania dostali a nie pánstvo. Po druhé, keby sa pán Dostál tak zaujal za nás, ako on chůtky hľadá pánstvu, tak mali by sme inakšiu cestu, ako máme.

Pripomenúť musím, že z Lihotčanov Georg Mikula, Ján Borko, Ján Mello bojujú v prvom rade za to, aby sme poľovku my obdržali. Pri nich sú všetci občania, čo je celkom prirodzené, lebo veď svoje záujmy bránime. Nuž ale jednu ťažkú vinu máme my Lihotčania. Všetci do jedného sme ľudáci — iba tí diváci čo nám toľko škody robia sú liberáli — preto nemôžeme poľovku vyárendovať. My však nepopustíme. To by smutne vyzeralo, keby pánstvo viac práva malo v našom chotáre ako my daňujúci občania.

S hlbokou úctou

Veľkolihotčan.

Stará Ves (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

V centrum našej Magury: v Starej Vsi bol v deň Premenenia Pána zriedkavo pekný a veľký odpust. Toľko sveta tu už dávno nebolo ako toho roku, mohlo byť do 6000 ľudí; zastúpená bola takrečeno každá obec magurská a zo susednej Galície prišiel tiež neobyčajne veľký zástup ľudu, aj štyria poľskí kňazi. Ku sv. sviatostiam pristúpilo 300 ľudí, s ktorými zaoberalo sa 12 kňazov. Sv. omšu, ktorá v ten deň spolu s kázňou v smrtnici býva, s assistenciou troch klerikov slúžil maťašoský farár Michal Majercsák a kázeň držal Franc Klein farár richvaldský. Kázeň, ktorá nás okrem významu príbehu Premenenia Pána i o tom poučila, ako máme kresťanské zásady vo všeliakých okolnostach a pomeroch života uskutočniť, nepáčila sa zaiste nekto- rým, ktorí v tom ohľade nemajú čisté a celkom spokojné svedomie. Tomu ale není sa čo čudovať, však aj pekné slovenské príslovie hovorí, že pravda oči kole. Katolícky kňaz veru bez všetkého ľudského ohľadu len čisto katolícke zásady má a smie ohlasovať a nie také vlašné, ktoré by i freimaurerom, židom, farizeom a bárs ktorým pohanom celkom po chuti byly.

Podľa slov kazateľa, áno vždy a všade v prvom rade kresťanov máme podporovať, lebo ak nebezpeční sú naši dovandrovaní nepriatelia, to som videl i z nasledujúcej veci: keď sme vyšli po kázni zo smrtnice, jedna mladá rebeka bezočive tak vábila mládencov k vyvalenému sudu: «Podte chlapeci na pivo!» Chlapeci si

ale nevšímli ten hadový hlas a šli ďalej. Dal by Pán Boh, aby tých chlapcov čím viacerí nasledovali!

S Bohom

Jeden prítomný.

Rozmary a Žarty.

To neide tak ľahko. Fotografista (ku väzňovi v arešte):

— Prosím, ráčte milú tvár urobiť... Ešte milšiu, prosím.

— Ja, to musíte za chvíľu počkať, lebo to neide u mňa tak ľahko!

*

Isté príznaky. Lekár: Nö teda, jako sa dnes cítite pán rychtár?

Chorý: Ja myslím, som lepšie; (ticho): moji dedičia tam — dnes akosi smutnejšie hľadajú!

*

Vo zverinci. Professor: Ale však tento orangutan je človek! Toto je odvážlivé klamstvo! To musím oznámiť!

Direktorka zverinca: Pre Boha vás prosím, pán professor, nekričte. Orangutan onezdravel a teraz ho môj muž zastupuje!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Pruska: na celý rok 6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana.

Vychovávateľský ústav pre chlapcov v Nitra-Bajne. V tomto blahonosne účinkujúcom ústave prijímajú sa už chlapi do šiesti tried ľudovej školy a do štyroch tried občianskej školy. Ústav tento stojí pod správou Školských Bratov a nachodí sa v ňom pre školákov aj internát, v ktorom za úplné zaopatrenie školákov ľudových tried mesačne platí sa 36 korún a od školákov občianskych tried tiež za úplné zaopatre-

nie platí sa 44 korún. Na žiadosť ochotne posluží prospectom správa ústavu Školských Bratov (Iskolatészterek Intézetének Igazgatósága, Nyitrabajna).

Pozvanie

do XXXV. riadneho valného shromaždenia Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Podpísaný predseda Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) pozýva všetkých pt. pp. zakladateľov, údov a priateľov tohože Spolku do riadneho shromaždenia, ktoré odbývať sa bude dňa **31. augusta** t. r. v dome spolkovom (Divadelná ulica č. 4.)

PROGRAMM:

1. Sv. omša o 9. hodine v chráme vv. oo. rádu sv. Františka.
2. Otvorenie valného shromaždenia o 10. hodine.
3. Zpráva správcova o pokonaných záležitostiach spolkových.
4. Voľba náhradných výborníkov.
5. Návrhy, ktoré však predsedníctvu vopred oznámiť sa majú.
6. Prednáška: dp. dr. Ludvik Okánik o literatúre.

V predvečer valného shromaždenia, 30. augusta o 5. hodine bude v miestnostiach spolkových *výborové zasadnutie* s obvyklým programom, do ktorého pt. pp. výborníkov týmto povolávam.

V TRNAVE, dňa 14. augusta 1911.

Štefan Bezák, predseda.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ P. Uverejní sa všetko do posledného slova.

S. P. B. Ďakujeme. Trochu sa opozdilo. Dľa nariadenia príde všetko.

F. H. Ž. Bolo by už na čase, keby aj u vás dali ste sa do práce.

S. Z. R. Teda do Ralbochu a nie do Viedne?

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dihu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpovedá.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 19. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 23:35—23:60
» stolnobelohradská, nová	« 22:90—23:50
» peštianska, nová	« 23:05—23:60
« banátska, nová	« 23:05—23:30
Jačmeň nový, prvotriedny	« 16:60—17:30
Raž prvotriedna	« 19:85—18:80
« druhotriedna	« —————
Ovos prvotriedny	« 17:40—17:90
« druhotriedny	« 16:80—17:20
Kukurica	« 16:60—16:80

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:80	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:20

č.	7	7½	8
K.	15:40	14:40	9:60

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 12:00—12:20
« hrubé	« 11:10—11:30
Fazula veľká biela	« 20:00—21:00
Fazula strakavá	« 23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5:00—5:20
« « ružové	« 6:00—6:40
« « žlté	« 7:00—7:50
Hrach lúpaný	« 44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý	« 27:00—28:00
Šošovica čistá	« 25:00—36:00
Proso	« 18:00—20:20
Datelinové sáme, červená datelina	kor. —————
« « lucerna	« —————
Mak	kor. 64:00—74:00
Rasca (kmín)	« 68:00—
Konopné sáme	« 28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 157:00—158:00
Slanina mestská 4-kusová	« 135:00—136:00
« « 3-kusová	« 141:00—142:00

A vonatok induluása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

A vonatok induluása Budapest k. p.-udvarról.				Érvényes 1911. május hó 1-től.				A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.											
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délután	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délután
				ková					ková					honnan					honnan
1110	5:45		sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	612	12:20		sz. v.	Arad, Tövis, M.-Sziget	389	5:10		v. v.	Berlin, Ruttká	323	12:10		sz. v.	Gödöllő
310	5:50		«	Hatvan	1008	12:20		«	Zágráb, Fiume, Bród	645	5:20		tszsz.	Debrecen, Nagyváradi	811	12:30		«	Bukarest, Arad
22	6:20		«	Bicske	814	12:30		«	Hatvan	309	5:30		sz. v.	Hatvan	911	12:40		«	Ujvidék
802	6:25		gy. v.	Ruttká, Poprád-Felka	10	12:35		«	Szombathely, Wien	1905	5:30		«	Bród, Eszék, Pécs	801	12:50		gy. v.	Berlin, Ruttká
8	6:40		sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12:50		«	Ujvidék, Bród	609	5:45		«	Brassó, Arad	903	1:00		«	Konstantinápoly, Bród
1502	6:45		gy. v.	Kassa, Csorba	24a ²⁾	1:00		«	Bicske	909	5:45		«	Sofia, Bród, Belgrád	401	1:05		«	Sátoraljaújhely,
1506	6:55		sz. v.	Kassa, Csorba	1504	1:20		gy. v.	Kassa, Poprádfelka	19	5:55		«	Torbágy	7	1:10		sz. v.	Wien, Sopron
1002	7:00		gy. v.	Fiume, Torino, Róma,	318	1:35		sz. v.	Gödöllő	318	6:00		«	Pécel	601	1:25		gy. v.	Bukarest, Arad
602	7:05		«	Pécs, Vinkovce	1304	1:40		gy. v.	Fehring, Graz	17	6:05		«	Komárom	1	1:30		«	London, Páris, Wien
906	7:10		«	Arad, Brassó	604	2:00		«	Arad, Bukarest	1707	6:15		«	Stanislaw, M.-Sziget	1901	1:40		«	Sarajevo, Bród
402	7:20		«	Belgrád, Sofia	4	2:05		«	Wien, Páris	11	6:25		«	Wien	1801	2:10		«	Graz, Fehring
1802	7:25		«	(Stryj, Lemberg,	404	2:15		«	Sátoraljaújhely, Lemberg	407	6:30		«	Lemberg, Kassa, E.-Sziget	325	2:15		sz. v.	Hatvan
812	7:30		«	Máramarossziget	916	2:20		sz. v.	Kiskörös	1007	6:50		«	Fiume	1501	2:30		gy. v.	Lemberg, Kassa
908	7:45		sz. v.	Fehring, Graz, Triest	318	2:20		«	Pécel	315	6:50		«	Gödöllő	327	4:20		sz. v.	Pécel
608	8:00		«	Gödöllő	320	2:30		«	Hatvan	1505	7:00		«	Csorba, Kassa	329	5:25		«	Gödöllő
1102 ¹⁾	8:05		gy. v.	Belgrád, Sofia, Bród	26	2:30		«	Bicske	1305	7:10		«	Graz, Fehring	15	6:25		«	Győr
406	8:10		sz. v.	Arad, Brassó	512	2:40		«	Szolnok	509	7:20		«	Brassó, Kolozsvár	8	6:35		gy. v.	Wien, Graz
508	8:20		«	Balatonfüred, Tapolca,	1902	2:55		gy. v.	Tapolca, Sarajevo	919	7:25		«	Kunszentmiklós-Tass	507	6:40		sz. v.	Debrecen
1906	8:25		«	Munkács, Lawoczne	304	3:00		«	Ruttká, Berlin	817	7:30		«	Gödöllő	421	6:55		v. v.	Szerencs
306	8:35		«	Kolozsvár, Brassó	904	3:20		«	Belgrád, Konstantinápoly	819	7:40		«	Hatvan	907	7:20		sz. v.	Sofia, Belgrád, Bród
1706	8:55		«	Pécs, Eszék, Bród	1022	3:30		v. v.	Paks	21	7:45		«	Bicske	607	7:25		«	Bukarest, Arad
24	11:55		sz. v.	Ruttká, Berlin	18	4:25		sz. v.	Komárom	1003	8:00		gy. v.	Róma, Triest, Fiume	305	7:35		«	Berlin, Ruttká
314a ²⁾	12:00		«	M.-Sziget, Stanislaw	328	4:25		«	Gödöllő	1509	8:15		sz. v.	Csorba, Kassa	25	7:45		«	Bicske
				Wien, Sopron	606	5:00		gy. v.	Arad, Tövis	1021	8:20		v. v.	Paks	406	8:00		«	Lavone, Máramarossziget
				Bicske	410	5:10		sz. v.	Miskolc	515	8:35		sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	1009	8:05		«	Fiume, Bród, Pécs
				Gödöllő	6	5:15		gy. v.	Győr, Sopron, Szombathely	321	8:45		«	Hatvan	1706	8:20		«	Stanislaw, M.-Sziget
				Balatonfüred, Tapolca,	324	5:20		sz. v.	Gödöllő	13	9:20		«	Győr	329a ¹⁾	8:35		«	Gödöllő
				Munkács, Lawoczne	514	5:40		«	Szolnok	807	9:25		«	Berlin, Ruttká	9	8:45		«	Wien, Graz
				Kolozsvár, Brassó	308	5:55		«	Ruttká, Berlin	1005	9:35		gy. v.	Fiume, Tapolca	1507	8:50		«	Csorba, Kassa
				Pécs, Eszék, Bród	914	6:05		«	Szabadka, Topolya	918	9:55		sz. v.	Szabadka	27	9:00		«	Bicske
				Ruttká, Berlin	1004	6:15		gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma, Napoly	5	10:05		gy. v.	(Bruck-K., Szombat-	881	9:10		«	Pécel
				M.-Sziget, Stanislaw	510	6:15		sz. v.	Kolozsvár, Brassó	49	10:20		sz. v.	hely, Sopron	808	9:20		gy. v.	Berlin, Ruttká
				Wien, Sopron	326	6:25		«	Pécel	29	10:25		sz. v.	Miskolc	928	9:28		sz. v.	Triest, Szekesfehérvár
				Bicske	328	6:40		«	Hatvan	28	10:45		«	Bicske	1001	9:35		gy. v.	Róma, Fiume,
				Gödöllő	918	6:45		«	Kunszentmiklós-Tass	608	11:25		gy. v.	Arad	608	9:35		«	Brassó, Arad
				Balatonfüred, Tapolca,	1708	7:10		«	M.-Sziget, Stanislaw	915	9:45		sz. v.	Kiskörös	915	9:45		sz. v.	Kiskörös
				Munkács, Lawoczne	332	7:10		«	Győr, Triest	408	9:55		gy. v.	Lemberg, M.-Sziget	905	10:00		«	Sofia, Belgrád
				Kolozsvár, Brassó	16	7:20		«	Hatvan	1308	10:10		«	Graz, Triest	338	10:25		sz. v.	Gödöllő
				Pécs, Eszék, Bród	832	7:35		«	Hatvan	517	10:35		«	Nagykátá	517	10:35		«	Nagykátá
				Ruttká, Berlin	1006	7:40		gy. v.	Zágráb, Fiume	1503	10:50		gy. v.	Csorba, Kassa	1503	10:50		gy. v.	Csorba, Kassa
				M.-Sziget, Stanislaw	1508	8:00		sz. v.	Kassa, Csorba	1907	10:55		sz. v.	Vinkovce, Pécs, Tapolca	1907	10:55		sz. v.	Vinkovce, Pécs, Tapolca
				Wien, Sopron	1908	8:25		«	Pécs, Bród	25a ¹⁾	11:05		«	Bicske	335 ¹⁾	11:20		«	Hatvan
				Bicske	334	8:40		«	Gödöllő	335 ¹⁾	11:20		«	Hatvan	1108 ²⁾	11:30		gy. v.	Tapolca, Balatonfüred
				Gödöllő	518 ⁴⁾	9:05		«	Nagykátá										
				Balatonfüred, Tapolca,	1806	9:15		«	Győr, Graz										
				Munkács, Lawoczne	610	9:30		«	Arad, Brassó										
				Kolozsvár, Brassó	1510	10:00		«	Kassa, Csorba										
				Pécs, Eszék, Bród	336	10:05		«	Pécel										
				Ruttká, Berlin	910	10:10		«	Belgrád, Sofia										
				M.-Sziget, Stanislaw	1010	10:25		«	Fiume, Napoly										
				Wien, Sopron	408	10:25		«	Kassa, Lemberg										
				Bicske	12	10:50		«	Szombathely, Wien										
				Gödöllő	338	11:10		v. v.	Ruttká, Berlin										
				Balatonfüred, Tapolca,	614	11:25		sz. v.	Arad, Debrecen										
				Munkács, Lawoczne	422	11:35		v. v.	Kassa, Szerencs										

A vonatok induluása Budapest-Józsefvárosról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délelőtt.

1) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
 2) Vasárnap és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 3) Nagykátától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
 4) Csak szombaton közlekedik.

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 2) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
 3) Csak hétfőn közlekedik.

Lekár- nika A. THIERRY-ho BALZAM

Jedine pôvodný je so zelenou ochranou známku mnišky. Zákonom chránený. Každé falšovanie, padelanie a odpredaj iného balzamu s napodobnenou ochrannou známku stihajú a prísne pokutujú zákony. Istotne pôsobí pri každej chorobe orgánov dýchania ako pri kašli, zachrípnutí, chrákaní, katarhu hrtana, boľeniu prs, pľúcok, zvlášte ale pri influenci, bolestiach žalúdka, zapálení slieziny, nechuti k jedeniu, zlomu trávení, tvrdej stolici, boľeni zubov, chorobách v ústach, popáleniach, lámke a výsypoch atď. 12/2 alebo 6/1 alebo 1 veľka specialflaška K 5.60.

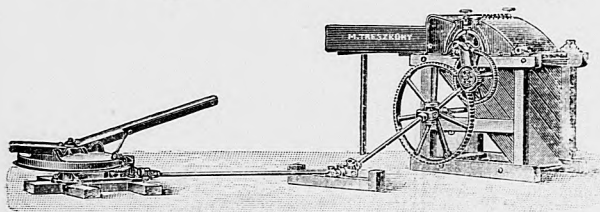
Lekárnik A. THIERRY-ho jedine pôvodná **CENTIFOLIA-MAST** nepodvratne iste účinkuje pri všetkých akokolvek zostaralých ranách, vredoch, v zapáleniach, karjunkuloch, sbiera účich sa prstoch atď. odstraňuje všetky do tela vrazené cudzie telesá a čini zbytočné každého druhu boľastné operácie. Pôsobí liečivo pri akokolvek zostaralých ranách atď. Dve dozy stoja K 3.— Prámen objednaní: Lekárne „Anđel Ztrázca“ ADOLFA THIERRY-ho Pregrada pri kúpeľoch Rohits. K dostaniu vo všetkých väčších lekárňach. Vo veľkom u medicíná-droguistoch.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothekes des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Do prenájmu (árendy) sa dajú od 15. Februára 1912 dva vedľa seba stojáce vodní mlyny s trojím složením. Blížší zprávu podá-správa veľkostatku famílie Thonet-Nagyugrócz, Barsm.

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mlátačky ručné a žentúrové. Žentúre kryté bezpečné. Pastorky. Mláfacie garnitury. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kurice. Šrotovníky. Stroje na lámanie kôry. Stroje na miesenie hliny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho snotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereou. Výmena a návratenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Pri objednávknach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobre drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri obľadnaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobiereou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopvedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

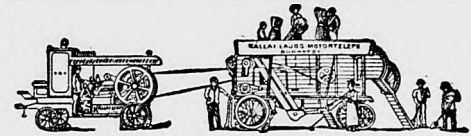
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej **Ludvika Kállai**

elektrické benzínokomobil stroje ku mlaťbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchjší a najdokonalejší mlaťebny stroj prítomnosti

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtáre, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,

rezervná základina 125000 korún.

vklady 2.650,000 korún. Prijíma

=== vklady a dáva od nich ===

4% čistých interessov.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý peštará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovernenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a